

» Bogen skaber både anerkendelse, genkendelse og erkendelse.

ANITA FRANK GOTH,

De tre sejlede skulpturer - Mit skib er ladet med Lægsel, Mit skib er ladet med Liv og Mit skib er ladet med Minder.

Foto fra bogen

Collage af kvindeliv, forskning og kunst

Af Anita Frank Goth
frieord@nordjyske.dk

KVINDELIV: Da Nobelprisen i litteratur gik til den hviderussiske journalist Svetlana Alexievich i 2015 lød begrundelsen, at hun modtog den for et mangestemmigt værk - et monument over lidelse og mod i vores tid. For med hendes helt særlige fremgangsmåde kunne hun give mennesker, og især kvinder, en stemme i litteraturen, men også i historien.

Svetlana Alexievich har udtalt, at da hun skrev sine bøger, og især Krigen har ikke et kvindeligt ansigt fra 1985, som vi også kender på dansk, da ledte hun efter en litterær metode, der nærmede sig det virkelige liv mest muligt. I et interview til The Guardian har hun udtalt, at hun hører og ser verden, som et kor af individuelle stemmer med en

» Et usædvanligt indblik i forholdet mellem den store og den lille historie.

ANITA FRANK GROTH, skribent og redaktør

Kvindelig

collage af hverdagens detaljer, og det realiserer til sammen hele hendes mentale og følelsesmæssige potentiale, så hun på en gang både kan være forfatter, journalist og sociolog.

At nævne Svetlana Alexievich og hendes bog Krigen har ikke et kvindeligt ansigt er ikke nogen tilfældighed her. For Skibet er ladet med minder. Fortællinger om kvindeliv på tværs af grænser, som jeg havde æren af at læse allerede som manuskript, er stærkt inspireret af Alexievichs metode. Og ligesom Krigen har et kvindeligt Ansigt, så bringer bogen her også læseren helt tæt på hver eneste én af bogens 18 kvindelige livsfortællinger, fortalt med en utrolig sprogekonomisk bevidsthed, der rammer helt ind i hjertet samtidig med, at de indgår i et højere bevidsthedsniveau.

Men Skibet er ladet med minder er ikke en kopi af Alexievich. Slet ikke.

Med Marit Benthe Norheims kunstprojekt Life-boats som ramme for bogen, altså de tre sejlede skulpturer, som symboliserer forskellige stadier i kvindelivet: Længsel - den unge på vej ud i livet; Liv - den gravide midt i livet; Minder - den aldrende, og hvor især det tredje skib og dets 19 galionsfigurer knytter sig til bogen her, ja, så producerer bogen netop ved sin særlige tilgang gennem kunst, forskning og livsfortællinger unik viden om både individuelle og kollektive erindringer, om følelsernes veje og vilde veje, kvindeliv og migration midt i det globale vingesus.

Med bogens galionsfigurer får kvinder,

der tit står navne- og ansigtsløse i en flytningestatistik, en individuel stemme. Vi kommer helt tæt på kvindernes udfordringer, overvejelser og eksistentielle valg i oftest helt umulige situationer, og får dermed et usædvanligt indblik i forholdet mellem den store og den lille historie, og hvad det giver af både udfordringer og muligheder for den enkelte og i særdeleshed for et verdenssamfund.

Bogen skaber både anerkendelse, genkendelse og erkendelse. Alene det at læse så mange ældre kvindestemmer er helt unikt samtidig med, at bogen demonstrerer, at individets historie er en vigtig kilde til viden om kollektive erindringer og store samfundsmæssige forandringer. Og det er endda individer med et kvindeligt kropstegn og af ældre dato, der i overvejende grad ikke har en fuld og ligelig repræsentation i kulturen, hvad enten vi taler om forskning, kunst eller kultur i almindelighed, der ofte forviser ældre kvinder til usynligheden.

Med metaforer hentet fra søfartsverdenen er bogen en øjenåbner og reminder om, hvad Danmark også er og har stået for gennem generationer. Min egen oldefar, tipoldefar og flere generationer tilbage har som kaptajner på sejskibe ude på de syv verdenshave efterladt sig historier om udsyn og verdens på en gang fremmedhed og store fællesskab, og dermed udlagt spor af nysgerrighed efter alt det fremmede for familiens efterfølgende generationer. Sådan må det også være i en del andre danske familier, selvom vi ikke taler om det. Tværtimod, er

en global og udfordrende verden med stor mobilitet og medier, der på den ene side formår at bringe os sammen og samtidig på den anden side formår at splitte os ad, sådan som vi har set det efter valget i USA. Med andre ord præsenterer bogen betydningen af den lille og store historie, kollektive erindringer og globale forandringer set i et dansk perspektiv, og vigtigheden af anerkendelse af medborgerskab, ikke mindst på den globale scene, der hvor vi alle sammen er eller burde være. Bogen bidrager til, at vi netop kommer til at forstå både den enkelte, men også alles historier. Og ikke mindst os selv. Man lyst til at citere den danske digter Niels Frank, som skriver:

*Mod et nyt menneske
Og begynd forfra
helt forfra
på billedet af dig selv.*

For det er netop den læseoplevelse, som bogen frembringer. Og jeg bliver sulten efter mere og flere historier af ældre kvinder på tværs af kontinenter.

Anita Frank Goth, skribent og redaktør, senest med bidrag til antologien Elitefeminister (2016). Er i advisory board for Dare Gender, har været KVINFOs projektleder og redaktør på Nordisk Kvindelitteraturhistorie, mange år redaktør af KVINFOs Webmagasin og deltaget i advisory boards, netværk og bestyrelser med fokus på køn nationalt og internationalt. I slut 90'erne var hun Oldfrue for Kvindeligt selskab og redaktør af den feministiske antologi Nu er det nok. Så er det sagt (2000).

Rørende prisuddeling

Af Ole Christensen
frieord@nordjyske.dk

MENNESKERETTIGHEDER: Så går året på hæld, og jeg er atter hjemme efter en begivenhedsrig uge i Strasbourg.

Ugens ubetinget største oplevelse var uddelingen af Europa-Parlamentets menneskerettighedspris. I år gik prisen til to unge kvinder fra Yazidi-mindretallet i Syrien, Nadia Murad og Aji Bashar. Kvindernes historie er grum. Ligesom over 3500 andre Yazidi-kvinder blev de holdt fanget som sexslaver af Islamisk Stat, før det lykkedes

dem at slippe fri.

Nu kæmper de for, at verden skal anerkende, at IS begår folkedrab på Yazidi-mindretallet. Det var både dybt ubehageligt og meget bevægende at høre de to kvinders historie.

Tårerne trillede ned ad kinderne på mig, da 23-årige Nadia Murad, fortalte, at hun havde set sin far og brødre blive dræbt for øjnene af sig. Og da 18-årige Aji Bashar, fortalte om sin flugt, sammen med en veninde lykkedes det hende at slippe væk. Undervejs trådte de på en landmine. Hun overlevede, mens hendes veninde døde.

Alt dette skete som en del af IS' folkedrab på Yazidi-mindretallet. Det er helt uhyrligt, at sådanne hændelser finder sted i det 21. århundrede. Jeg håber, at prisen til de to Yazidi-kvinder kan være med til, at alle europæere får forståelse for, at vi må beskytte disse forfulgte mennesker.

OPLEVELSEN MED de to Yazidi-kvinder overskyggede alt på plenarsamlingen, men der foregik selvfølgelig også andre ting. Tirsdag præsenterede Europa-Kommissionen sin "Ren energi"-strategi. I disse år har EU rigtig meget fokus på ren og bæredygtig energi, for sammen har vi sat som mål at reducere CO2-udledningerne med 40 pct. op

EU nu

til 2030. Det skal ske, dels ved at vi får mere bæredygtig energi og dels ved, at vi øger energieffektiviteten.

Det er godt, at EU fokuserer på at sikre ren og bæredygtig energi. For det første dur det ikke, at vi forurenar så meget, at vi efterlader kommende generationer med en klode, der ikke er til at leve på. For det andet er det store fokus på bæredygtig og vedvarende energi rigtig godt for Danmark og danske virksomheder. I lang tid har vi danskere været frontløbere på vejen mod mere bæredygtig energi. Når andre får øjnene op for dette, skabes der flere arbejdspladser. Sådan slår vi to fluer med ét smæk: Vi skaber en sundere og renere verden, og arbejdsløsheden fal-

der. På godt nordjysk er det da et rigtig godt tilbud!

EN AF mine hjertesager var også på programmet. I tirsdags fremlagde Kommissionen forslag til at ændre reglerne for koordinering af sociale sikringsordninger. Hovedreglen er, at der hvor du arbejder og betaler skat, der er du socialt sikret. Det giver god mening. Men der er også udfordringer. For eksempel at man i Danmark ikke får ret til dagpenge kun ved at betale skat - man skal også være medlem af en a-kasse.

Derfor har man lavet et optjeningskrav, så man som EU-borger skal have arbejdet i 9 måneder i landet, man kommer fra, og arbejdet og været medlem af en dansk a-kasse i mindst tre måneder for at få dagpenge. Kommissionen har tidligere været efter Danmark for denne regel, men nu lægger de op til at blæstemple dansk praksis. Det er jeg selvfølgelig glad for, for det er vigtigt, at vi kan stille de samme krav til borgere fra andre EU-lande, som vi gør til danskere. Der er også elementer, som jeg ikke er begejstret for. Kommissionen foreslår, at ledige skal have mulighed for at tage dagpenge med til et andet EU-land i op til seks måneder. Det åbner op for, at andre EU-borgere, der har

optjent ret til dagpenge, kan tage tilbage til deres hjemland og søge arbejde i et halvt år, mens de modtager danske dagpenge. Det dur altså ikke.

TIL SIDST ER der hele polemikken omkring børnepenge. Regeringen går meget op i, at det skal være muligt at indeksere børnepengene, så de følger udgiftsniveauet i det land, barnet bor i. Men det er altså kun 0,6 pct. af de danske børnepenge, der går til børn bosiddende i andre EU-lande. Jeg har svært ved at se ønsket om indeksering blive til virkelighed, for det er kun Danmark, Østrig og Storbritannien - som er på vej ud - der ønsker det.

Til slut vil jeg ønske alle læsere en rigtig glædelig jul og et lykkebringende nytår. Det betyder meget for mig, at I følger med i mit arbejde, og I er altid velkomne til at kontakte mig med spørgsmål, kommentarer og ideer.

Glædelig jul!

OLE CHRISTENSEN er medlem (S) af Europa-Parlamentet og har været det siden 2004. Borgmester i Brovst i 1998-2002. Ole Christensen skriver sin klumme efter hver samling i Strasbourg.

Ugens ubetinget største oplevelse var uddelingen af Europa-Parlamentets menneskerettighedspris. I år gik prisen til to unge kvinder fra Yazidi-mindretallet i Syrien, Nadia Murad (billedet) og Aji Bashar.

Foto: Frederick Florin/Scanpix